

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра цивільно-правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

Віталій СЕРЬОГІН

«28» серпня 2025 р.

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
з міжнародного приватного права
для студентів спеціальності D9 Міжнародне право

Освітньо-професійна програма «Міжнародне право»
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Затверджено на засіданні кафедри цивільно-
правових дисциплін
Протокол № 19 від 26.06.2025 р.

Затверджено на засіданні науково-
методичної комісії юридичного факультету
Протокол № 1 від 28.08.2025 р.

Затверджено на засіданні Вченої ради
юридичного факультету № 1 від 28.08.2025 р.

Програма атестаційного екзамену з міжнародного приватного права для студентів спеціальності D9 Міжнародне право за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. Освітньо-професійна програма «Міжнародне право».

Укладач: к.ю.н., доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Воронов Кирило Маркович

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Атестаційний екзамен відіграє важливу роль у завершальній стадії формування і оцінки теоретичної підготовки бакалаврів.

Атестаційний екзамен – це комплексна перевірка знань студентів з фахових дисциплін, передбачених навчальним планом. Для студентів 4 курсу денної та заочної форми навчання він проводиться у 8 семестрі.

Основним науково-методичним документом, що регламентує зміст атестаційного екзамену, є програма атестаційного екзамену. Вона спрямована на забезпечення комплексного підходу до оцінки теоретичної, методичної та практичної підготовки студентів, до виявлення ступеня їх підготовки до майбутньої самостійної діяльності.

Мета програми – визначити обсяг і необхідний рівень теоретичних знань, одержаних практичних навиків і вмінь з профільюючих дисциплін в галузі міжнародного права.

Атестаційний екзамен з міжнародного приватного права передбачає перевірку досягнення студентами наступних програмних результатів навчання:

ПРН2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв’язання;

ПРН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел;

ПРН9. Самостійно визначати ті обставини, у з’ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій;

ПРН13. Доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з актуальних питань міжнародного права;

ПРН15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних;

ПРН19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей національного права; міжнародного права; європейського права і права Європейського Союзу.

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

Атестаційний екзамеn включає тестові завдання. Тестові завдання до атестаційного екзамеnу складаються з питань дисципліни «Міжнародне приватне право» за наступними темами:

Тема 1. Загальна характеристика міжнародного приватного права

Поняття, предмет і система міжнародного приватного права. Особливості приватних відносин міжнародного характеру. Поняття та форми іноземного елементу у відносинах приватно-правового характеру. Нормативний склад міжнародного приватного права. Метод міжнародного приватного права. Місце міжнародного приватного права у правовій системі. Основні підходи в правовій доктрині до предмету, методу, складу норм та місця міжнародного приватного права в правовій системі. Співвідношення міжнародного приватного права з приватним правом та міжнародним публічним правом. Принципи та функції міжнародного приватного права.

Тема 2. Джерела міжнародного приватного права

Поняття та ознаки джерел міжнародного приватного права. Види джерел міжнародного приватного права. Законодавство про міжнародне приватне право зарубіжних країн. Кодифікація міжнародного приватного права. Закони про міжнародне приватне право окремих країн. Судова та арбітражна практика окремих країн як джерела міжнародного приватного права. Міжнародний договір як джерело міжнародного приватного права. Види міжнародних договорів. Багатосторонні (універсальні та регіональні) договори, які містять уніфіковані колізійні та матеріальні норми. Двосторонні договори в міжнародному приватному праві. Участь України в міжнародних договорах з міжнародного приватного права. Звичай як джерело міжнародного приватного права. Торгові звичаї. Уніфікація норм міжнародного приватного права. Міжнародні органи, які приймають участь у розробці й прийнятті джерел міжнародного приватного права.

Тема 3. Колізійні норми в міжнародному приватному праві

Підстави виникнення колізій. Поняття й види колізійних норм. Дія імперативних норм законодавства України, що регулює відносини з іноземним елементом. Поняття, структура і види колізійних норм. Основні види колізійних прив'язок (формул прикріплення): особистий закон фізичних і юридичних (національність) осіб; закон країни місцезнаходження речі; закон країни, що визначає вимоги до форми правочинів (договорів); автономія волі; закон країни, що застосовується до договору при відсутності угоди про вибір права; закон країни, за яким правовідносини, що підлягають врегулюванню, найбільш тісно пов'язано; закон країни місця здійснення правопорушення; закон країни, що визначає позовну давність; закон країни суду тощо.

Тема 4. Застосування колізійних норм у міжнародному приватному праві

Кваліфікація в міжнародному приватному праві. Встановлення змісту і застосування іноземного права. Поняття зворотного відсилання і відсилання до третього закону. Принцип взаємності і реторсії. Обхід закону в міжнародному приватному праві. Застереження про публічний порядок в міжнародному приватному праві.

Тема 5. Суб'єкти міжнародного приватного права

Фізична особа як суб'єкт міжнародного приватного права. Громадянин як суб'єкт міжнародних приватних правовідносин. Іноземець як суб'єкт міжнародних приватних правовідносин. Біженець як суб'єкт міжнародних приватних правовідносин. Юридична особа як суб'єкт міжнародного приватного права. Правове регулювання діяльності іноземних юридичних осіб в Україні. Транснаціональні компанії як суб'єкти міжнародних приватних правовідносин. Правовий статус офшорних компаній як суб'єктів міжнародних приватних правовідносин. Держава як суб'єкт міжнародного приватного права. Принципи, що визначають правовий режим іноземних інвестицій й інвестиційна політика держав. Правовий статус іноземних інвесторів в Україні. Державні гарантії.

Тема 6. Право власності у міжнародному приватному праві

Колізійні питання права власності в міжнародному приватному праві. Виникнення і припинення права власності. Закон, що визначає право власності на рухоме і нерухоме майно. Правовий режим власності іноземців та іноземних юридичних осіб в Україні. Правовий режим власності іноземних держав в Україні. Основні принципи міжнародної охорони суміжних прав. Суб'єкти міжнародної охорони суміжних прав. Строки міжнародної охорони суміжних прав. Основні принципи міжнародної охорони промислової власності. Суб'єкти міжнародної охорони промислової власності. Механізм охорони промислової власності у міжнародному приватному праві. Значення принципів національного режиму, взаємності і пріоритету. Міжнародно-правова охорона прав на способи індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Міжнародна система реєстрації товарних знаків. Закон, що визначає право власності та інші речові права щодо транспортних засобів. Закон, що визначає речові права на рухоме майно (товари), які знаходяться в дорозі. Закон, що визначає способи захисту права власності й інших речових прав. Правовий режим інвестування українських юридичних осіб і громадян за кордоном. Законодавство України про порядок інвестування резидентами України майнових цінностей за кордон. Правове регулювання відкриття резидентами України рахунків в іноземних банках. Правове регулювання іноземних інвестицій в Україні. Поняття іноземних інвестицій і їх види. Джерела правового регулювання іноземних інвестицій в Україні.

Тема 7. Право інтелектуальної власності у міжнародному приватному праві

Поняття і види інтелектуальної власності. Основні принципи міжнародної охорони авторських прав. Суб'єкти міжнародної охорони авторських прав. Строки міжнародної охорони авторських прав.

Тема 8. Зобов'язання у міжнародному приватному праві

Правове регулювання договірних зобов'язань у міжнародному приватному праві. Поняття зовнішньоекономічного договору (контракту). Елементи зовнішньоекономічного договору. Форма зовнішньоекономічного договору. Порядок укладання міжнародних комерційних договорів. Поняття види й джерела регулювання міжнародних перевезень. Колізійні й матеріальні норми щодо позовної давності. Регулювання умов постачань товарів. Базисні умови постачань (ІНКОТЕРМС). Сфера регулювання і різновиди. Правове регулювання грошових зобов'язань, що випливають із зовнішньоекономічних договорів. Міжнародно-правова уніфікація розрахункових відносин по зовнішній торгівлі. Уніфіковані правила і звичаї для документованих акредитивів. Угода про акредитив. Форми акредитива. Поняття позадоговірних зобов'язань у міжнародному приватному праві. Поняття деліктних зобов'язань. Види колізійних прив'язок, які застосовуються в законодавстві держав і міжнародних договорів для визначення статуту позадоговірних зобов'язань з іноземним елементом. Закон країни здійснення правопорушення; закон держави, що потерпіла від правопорушення; закон суду; закон громадянства потерпілого і правопорушника; закон місце проживання відповідача. Договори про правову допомогу України з іншими державами.

Тема 9. Спадкові відносини у міжнародному приватному праві

Колізійні питання спадкового права. Право, яке застосовується при визначенні порядку переходу майна, прав і обов'язків при спадкуванні. Правове регулювання спадкування іноземцями в Україні. Правове регулювання спадкування громадянами України за кордоном. Роль і значення договорів про правову допомогу в справах щодо спадкування за кордоном: визначення права, необхідного до застосування; спадкування державою; відумерле майно; заповіт; компетенція по спадкових справах; заходи для охорони спадщини.

Тема 10. Трудові відносини в міжнародному приватному праві

Колізійні питання трудового права. Основні типи колізійних прив'язок: закон місця укладення трудового договору; закон місця роботи; закон місця виробничої діяльності; закон місцезнаходження роботодавця; закон громадянства працівника; закон флангу судна; закон місця реєстрації транспортного засобу. Кодекс законів про працю України щодо регулювання трудових відносин громадян, які працюють поза межами держави. Умови і порядок працевлаштування іноземців в Україні.

Українське законодавство про пенсійне забезпечення громадян України, які знаходяться за кордоном і іноземців, які знаходяться в Україні.

Тема 11. Шлюбно-сімейні відносини у міжнародному приватному праві

Колізійні питання сімейно-правових відносин. Основні типи колізійних прив'язок: право місця укладення шлюбу; закон громадянства подружжя; закон країни постійного місця проживання дитини; закон громадянства усиновлення; закон суду. Укладення шлюбу українських громадян з іноземцями. Права й обов'язки іноземних громадян і осіб без громадянства в шлюбних і сімейних відносинах. Укладення шлюбів між громадянами України й іноземцями в Україні. Шлюб між громадянином України й іноземцем, укладений поза межами України. Договори України про правову допомогу щодо укладення шлюбу. Порядок й особливості розірвання шлюбу між громадянином України й іноземним громадянином в Україні. Правове регулювання особистих і майнових відносин між подружжям в міжнародному приватному праві. Регулювання відносин між батьками і дітьми в міжнародному приватному праві. Правове регулювання усиновлення в міжнародному приватному праві. Правове регулювання опіки і піклування в міжнародному приватному праві. Встановлення опіки і піклування над громадянами України, що проживають за її межами. Встановлення опіки і піклування над іноземцями в Україні. Визнання опіки і піклування, встановленої поза межами України.

Тема 12. Міжнародний цивільний процес і міжнародний комерційний арбітраж

Поняття міжнародного цивільного процесу. Визначення підсудності цивільних справ з іноземним елементом. Основні системи визначення підсудності. Поняття договірної підсудності. Процесуальний стан іноземних громадян і іноземних юридичних осіб в українському цивільному процесі. Процесуальний стан іноземної держави і її дипломатичних представництв в Україні. Виконання доручень іноземних установ юстиції. Правове регулювання виконання іноземних судових доручень в Україні. Гаазька конвенція з питань цивільного процесу 1954 р. Роль угод про правову допомогу. Здійснення нотаріальних дій щодо справ з іноземним елементом. Поняття легалізації. Апостиль. Поняття зовнішньоторговельного арбітражу. Правове положення і види третейських (арбітражних) судів. Інституційний зовнішньоторговельний арбітраж і арбітраж ad hoc. Типовий договір ЮНСІТРАЛ про міжнародний торговий арбітраж. Арбітражний регламент Європейської економічної комісії ООН. Регламент Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України. Регламент Морської арбітражної комісії при торгово-промисловій палаті України. Значення і зміст арбітражного застереження. Визнання і виконання іноземних арбітражних рішень. Угода про порядок розв'язання спорів, пов'язаних зі здійсненням господарської діяльності.

ПИТАННЯ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ з міжнародного приватного права

1. Поняття та історія виникнення МПП. Розвиток науки МПП у країнах Європи.
2. Проблема визначення предмету міжнародного приватного права.
3. Місце МПП в національній системі права. Співвідношення з іншими галузями національного права.
4. Участь «іноземного елементу» у приватноправових відносинах.
5. Правові прийоми впливу на відносини з іноземним елементом.
6. Загальна характеристика джерел міжнародного приватного права.
7. Міжнародний договір в системі джерел міжнародного приватного права.
8. Участь України в багатосторонніх та двосторонніх договорах у сфері МПП.
9. Внутрішнє законодавство в системі джерел міжнародного приватного права. Законодавство України в сфері міжнародного приватного права.
10. Значення кодифікації норм внутрішнього права в галузі МПП, її види.
11. Загальна характеристика Закону України «Про міжнародне приватне право».
12. Питання про подвійність джерел міжнародного приватного права. Співвідношення міжнародного договору та внутрішнього законодавства держав.
13. Правовий звичай в системі джерел міжнародного приватного права.
14. Судова та арбітражна практика в МПП. Судовий прецедент як джерело МПП.
15. Роль доктрини в системі джерел міжнародного приватного права.
16. *Lex mercatoria*, її місце в сучасному МПП.
17. Поняття і значення уніфікації та гармонізації норм міжнародного приватного права. Міжнародні центри уніфікації в галузі міжнародного приватного права.
18. Поняття, функція та структура колізійної норми.
19. Класифікація колізійних норм, основні критерії класифікації.
20. Типи колізійних прив'язок (формул прикріплення) і сфера їх застосування.
21. Дія колізійних норм у часі. Інтерлокальні колізії в міжнародному приватному праві.
22. «Гнучкі» формули прикріплення, їх роль в сучасному МПП.
23. Принцип «найбільш тісного зв'язку» у міжнародному приватному праві, його значення у колізійному регулюванні.
24. Автономія волі: сутність, відмінність від колізійної прив'язки.
25. Тлумачення і застосування колізійних норм. Встановлення змісту іноземного закону.
26. Правова кваліфікація в МПП. Приховані колізії в МПП (конфлікт кваліфікації).

27. Зворотне відсилення та відсилення до права третьої держави.
28. Обхід закону та його правові наслідки.
29. Застереження про публічний порядок: поняття, види.
30. Концепція над імперативних норм. Імперативні норми іноземної держави в сфері МПП.
31. Взаємність: поняття, види. Реторсії в міжнародному приватному праві.
32. Загальна характеристика суб'єктів міжнародного приватного права.
33. Особистий закон фізичної особи: поняття, зміст та сфера його дії.
34. Колізійні питання право- та дієздатності іноземців.
35. Особливості правового становища осіб без громадянства, біженців та осіб, що потребують тимчасового або додаткового захисту.
36. Особливості визнання іноземця обмежено дієздатним та недієздатним.
37. Колізійні питання безвісної відсутності та оголошення особи померлою в міжнародному приватному праві.
38. Поняття особистого закону юридичної особи.
39. Поняття «національності» юридичної особи в міжнародному приватному праві та доктрини її визначення.
40. Іноземні юридичні особи в Україні, їх допуск до господарської діяльності в Україні. Правові режими щодо іноземних юридичних осіб в Україні, підстави їх встановлення.
41. Форми участі іноземних юридичних осіб в господарській діяльності в Україні. Представництва та філії іноземних юридичних осіб в Україні.
42. Транснаціональні корпорації та їх види.
43. Особливості створення і діяльності офшорних компаній.
44. Міжнародні юридичні особи, їх правовий статус.
45. Участь держави в приватноправових відносинах з іноземним елементом.
46. Імунітет держави в МПП. Види імунітету держави, їх зміст.
47. Основні доктрини щодо імунітету держави в МПП.
48. Міжнародні договори щодо імунітету держав.
49. Способи вираження згоди держави на незастосування до неї правил імунітету.
50. Норми про імунітет іноземної держави в законодавстві України.
51. Класифікація речей в цивільному праві та МПП.
52. Основні колізійні питання права власності та інших речових прав в сучасному МПП.
53. Колізійні аспекти виникнення та припинення права власності на майно, що перебуває в дорозі.
54. Поняття, класифікація іноземних інвестицій та форми інвестиційної діяльності. Правові режими іноземних інвестицій.
55. Особливості міжнародно-правового регулювання інвестиційних відносин.
56. Правовий режим власності іноземних держав, міжнародних організацій, іноземних фізичних і юридичних осіб в Україні.

57. Правовий режим власності держави Україна, громадян України та українських юридичних осіб за кордоном.
58. Поняття інтелектуальної власності і її особливості в МПП.
59. Правове регулювання захисту авторських прав в МПП. Основні міжнародні договори в сфері захисту авторських прав.
60. Поняття та захист суміжних прав в МПП. Основні міжнародні договори в сфері захисту суміжних прав.
61. Поняття і особливості промислової власності в МПП. Міжнародно-правова охорона промислової власності. Поняття конвенційного пріоритету.
62. Всесвітня організація інтелектуальної власності, її функції.
63. Захист прав інтелектуальної власності в рамках СОТ. Загальна характеристика.
64. Угоди СОТ щодо торговельних аспектів прав інтелектуальної власності.
65. Правочини з іноземним елементом: поняття і види. Сфера дії права, що застосовується до правочину.
66. Колізійні питання зобов'язального права (основні формули прикріплення). Колізійні прив'язки, що застосовуються до договірних зобов'язань з «іноземним елементом».
67. Поняття та форма зовнішньоекономічного договору, порядок його укладання.
68. Правове регулювання міжнародної купівлі-продажу товарів. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року (Віденська конвенція): загальна характеристика та сфера застосування.
69. Міжнародні правила Інкотермс, сфера їх застосування.
70. Особливості захисту прав споживачів за договором споживання.
71. Представництво, довіреність та позовна давність в міжнародному приватному праві.
72. Міжнародні транспортні організації та їх роль в уніфікації законодавства про міжнародні перевезення.
73. Поняття, види та особливості міжнародних перевезень.
74. Міжнародні морські перевезення: поняття та види. Колізія законів в сфері торгівельного мореплавства та уніфікація морського права.
75. Міжнародні залізничні перевезення. Угода про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ) 1980р.
76. Міжнародні автомобільні перевезення. Конвенція про договори міжнародного дорожнього перевезення вантажів (КДПВ) 1956 р.
77. Спрощення митних процедур та створення гарантій щодо можливого спричинення шкоди при здійсненні міжнародних автомобільних перевезень.
78. Міжнародні повітряні перевезення. Монреальська конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень від 28.05.1999р.
79. Міжнародні річкові перевезення. Будапештська конвенція про договір перевезення вантажів внутрішніми водними шляхами від 22 червня 2001 р. 80.

Міжнародні змішані перевезення. Конвенція ООН про міжнародні змішані перевезення вантажів від 24.05.1980 р.

81. Поняття та зміст позадоговірних зобов'язань, ускладнених «іноземним елементом» та колізійні підходи до їх регулювання.

82. Колізійні питання деліктних зобов'язань.

83. Трудові відносини з іноземним елементом та джерела їх правового регулювання.

84. Міжнародно-правове регулювання трудових прав. Нормотворча діяльність Міжнародної організації праці (МОП).

85. Трудові права мігрантів та іноземців в Україні.

86. Особливості регулювання трудових відносин іноземців та осіб без громадянства, які працюють в Україні. Працевлаштування іноземців в Україні.

87. Трудові відносини громадян України, які працюють за кордоном.

88. Соціальне забезпечення у міжнародному приватному праві.

89. Колізійні питання сфери шлюбно-сімейних відносин за участю іноземного елементу; їх колізійне регулювання.

90. Право, що застосовується до укладення шлюбу. Поняття консульських шлюбів. Визнання шлюбів, укладених за кордоном.

91. Колізійне регулювання правових наслідків шлюбу.

92. Колізійне регулювання майнових та особистих немайнових відносин подружжя. Шлюбний контракт.

93. Колізійне регулювання припинення шлюбу та визнання його недійсним.

94. Колізійне регулювання відносин між батьками та дітьми. Встановлення та оскарження батьківства.

95. Колізійні питання усиновлення. Усиновлення дітей громадян України іноземцями.

96. Опіка та піклування: загальні вимоги та колізійні прив'язки.

97. Права та обов'язки батьків та дітей. Аліментні зобов'язання в міжнародному приватному праві.

98. Колізії законодавства в сфері спадкування.

99. Колізійні питання спадкування за законом та заповітом в МПП.

100. Питання спадкування в договорах про правову допомогу.

101. Колізійні аспекти успадкування рухомого та нерухомого майна.

102. Захист спадкових прав українських громадян за кордоном.

103. Перехід спадщини до держави у міжнародному приватному праві.

104. Поняття міжнародного цивільного процесу. Джерела правового регулювання цивільних процесуальних відносин з іноземним елементом.

105. Процесуальна правоздатність і дієздатність іноземних осіб.

106. Процесуальне положення держави. Судовий імунітет.

107. Поняття, види та способи визначення міжнародної підсудності. Поняття конфлікту юрисдикцій.

108. Правила та підстави визначення підсудності справ з іноземним

елементом судам України. Виключна підсудність.

109. Пророгаційні та дерогаційні угоди.

110. Міжнародна правова допомога та її види. Виконання судових доручень.

111. Легалізація документів. Проставляння апостилю.

112. Функції консула щодо здійснення нотаріальних функцій. Консульська легалізація.

113. Визнання і виконання рішень іноземних судів. Системи виконання рішень іноземних судів.

114. Поняття і юридична природа міжнародного комерційного арбітражу.

115. Постійно діючі арбітражні суди. Розгляд спорів в арбітражі *ad hoc*.

116. Міжнародно-договірна уніфікація комерційного арбітражу. Міжнародні центри комерційного арбітражу.

117. Міжнародні регламенти, типовий закон про міжнародний комерційний арбітраж ЮНСІТРАЛ.

118. Арбітражна угода: правова природа і види.

119. Арбітражне рішення. Виконання іноземних арбітражних рішень. Нью-Йоркська конвенція (1958 р.) про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень.

120. Підстави для відмови у визнанні та виконанні іноземних арбітражних рішень.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Белоглавок О. Міжнародне контрактне право. О. Белоглавок. К, Таксон, 2000. 270 с.
2. Боярська З. І. Міжнародне комерційне право: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. З. І. Боярська; Мін-во освіти і науки України, КНЕУ. К, КНЕУ, 2006. 196 с.
3. Васильченко В.В. Науково-практичний коментар Закону України «Про міжнародне приватне право». К.: Істина, 2007. 200 с.
4. Вишновецька С. В., Корнєєв Ю. В. Міжнародне приватне право: навч. посіб. С. В. Вишновецька, Ю. В. Корнєєв. К. Центр учбової літератури, 2019. 164 с.
5. Дахно І. І. Міжнародне приватне право: навч. посібник. К. МАУП, 2001. 312 с.
6. Дмитрієв А. І. Міжнародне публічне право: навч. посібник. А. І. Дмитрієв, В. І. Муравйов; відп. ред.: Ю. С. Шемшученко, Л. В. Губернський. К.: Юрінком Інтер, 2000. 640 с.
7. Килимник І. І. Міжнародне приватне право: навч. посібник. І. І. Килимник, А. М. Бровдій ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 111 с.
8. Кисіль В. Міжнародно-правова уніфікація в регулюванні основних питань міжнародного комерційного арбітражу / В. Кисіль, М. Приходьго. Зб. рішень та арбітраж. практики Вищ. арбітраж. суду України. 1995. № 2. С. 218–225.
9. Міжнародне приватне право. Загальна частина: підручник / за ред. А.С. Довгєрта і В. І. Кисіля. К. Алерта, 2012. 376 с.
10. Міжнародне приватне право за ред. Кузьменка С.Г. К.: Центр учбової літератури, 2010. 316с.
11. Міжнародне приватне право: підручник / за ред. А. С. Довгєрта і В. І. Кисіля. 2-ге видання. К. Алерта, 2014. 656 с.
12. Федіняк Г.С. Федіняк Л.С. Міжнародне приватне право : підручник. К.: Алерта, 2017. 504с.
13. Юлдашев О. Х. Міжнародне приватне право: теоретичні та прикладні аспекти. К.: МАУП, 2004. 576 с.
14. Чубарєв В. Л. Міжнародне приватне право: навч. посібник. К.: Атіка, 2006. 608 с.